

Bijlage 3: Quicksan Flora en fauna Els & Linde 2011

Quick scan ecologie

Landgoed Oud Leeuwenhorst te Noordwijkerhout

Quick scan ecologie

Landgoed Oud Leeuwenhorst te Noordwijkerhout

Auteur T. Ursinus

Opdrachtgever Hollandschap
Projectnummer 11.122
Ingen januari 2012

foto omslag De te slopen bebouwing

Els & Linde B.V.
Dr. A.R. Holplein 1
4031 MB Ingen
tel: 0344 - 642517
fax: 0344 - 600832
mob: 06 - 27564247
e-mail: vanderlinden@elsenlinde.nl

Inhoud

Inleiding	4
Beschrijving	5
Waarnemingen	10
Analyse	15
Conclusie en advies	16
Literatuur	17

Inleiding

Voor een deel van de polder Noordwijkerhoutse Geest/Zwetterpolder - juist ten zuiden van Noordwijkerhout - wordt een ontwikkeling voorbereid voor een nieuw landgoed. Voor de ontwikkelingen wordt een ruimtelijke procedure gevolgd. Onderdeel hiervan is een onderzoek naar de effecten op beschermde soorten. Het onderzoek wordt uitgevoerd in het kader van de Flora- en Faunawet.

Om te kunnen beoordelen of er beschermde planten- en diersoorten aanwezig zijn, is op 14 december 2011 door een ecooloog een bezoek gebracht aan het plangebied. Ter plekke is beoordeeld of er sprake is van potentieel aanwezige beschermde soorten en of deze schade ondervinden van het voornemen. Voor het schatten van de aanwezigheid van beschermde soorten, is onderzocht welke landschapselementen en habitats aanwezig zijn binnen het plangebied of de directe omgeving. Aanvullend is een bureaustudie uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten in de omgeving.

Globale ligging plangebied.

Beschrijving

De locatie ligt ten zuiden van de bebouwde kom van Noordwijkerhout. Direct ten zuidoosten van het plangebied loopt de Leidsevaart. Het plangebied bestaat voornamelijk uit in cultuur gebrachte graslanden en brede watergangen. Rondom de bestaande bebouwing is een klein bosje aanwezig.

Op circa 2,2 kilometer afstand ligt het Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid. Op grotere afstand liggen de Natura 2000 gebieden Coepelduynen (op zo'n 3 kilometer afstand) en op zo'n 7 kilometer afstand Meijendel & Berkheide. Op circa 4,2 kilometer afstand ligt het Nationaal Landschap Groene Hart. Het plangebied is onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur.

■ **Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid**

Kennemerland-Zuid is een uitgestrekt duingebied aan de zuidkant van het Noordzeekanaal. Het is een reliëfrijk en landschappelijk afwisselend gebied, dat grotendeels bestaat uit kalkrijke duinen. De overgang tussen de kalkrijke jonge duinen en ontkalkte oude duinen ligt ter hoogte van Zandvoort. Dit levert een soortenrijke en kenmerkende begroeiing op, met duinroosvegetaties in het open duin, duingraslanden, vochtige en droge duinvalleien, plasjes, goed ontwikkelde struwelen en diverse vormen van duinbossen. Vegetaties van vochtige en natte duinvalleien komen met name voor ten zuiden van Zandvoort, waarvan het Houtglob het best ontwikkelde kalkrijke, natte duinvallei is. Het areaal kalkrijk duingrasland is vooral rondom Zandvoort groot. Hier komen over voorbeelden van het zeedorpenlandschap voor. De oudere duinen van het zuidoostelijk gedeelte herbergen goed ontwikkeld kalkarm duingrasland. Ook zijn er in het zuidelijke puntje en ter hoogte van Zandvoort paraboolduincomplexen aanwezig. Het Kennemerstrand is de enige locatie langs de Hollandse vastelandsduinen waar een jonge strandvlakte met embryonale duinen en een uitgestrekte oppervlakte met kalkrijke duinvalleien aanwezig is. Aan de binnenduinstrand zijn diverse landgoederen aanwezig. Hier zijn een aantal oude buitenplaatsen gelegen, die voor een aanzienlijk deel bebost zijn met naaldbos en loofbos, waaronder oude bossen met rijke stinzefflora.

■ **Natura 2000 gebied Coepelduynen**

De Coepelduynen omvatten de smalle strook kustduinen tussen Katwijk en Noordwijk. Het relatief kleine gebied heeft een gevarieerd duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. Het gebied behoort tot de kalkrijke jonge duinen. Er is geen duidelijke binnenduinrand aanwezig, waardoor de overgang naar het polderlandschap vrij abrupt is. Delen zijn in het verleden door de mens beïnvloed en gebruikt voor het drogen van netten, het weiden van vee en als duinakkers. Hierdoor is een specifiek open duinlandschap ontstaan met een afwisseling van duingraslanden, struwelen en bos waarin waardevolle flora en fauna voorkomt. Zo zijn er twee duinvalleien, Guytendel en Spijkerdel. Van 1890 tot 1965 werden deze duinpannen gebruikt als aardappelveld. Recent zijn hier natuurherstelmaatregelen getroffen door de valleien uit te graven tot op het grondwaterniveau. Er komen op grote schaal goed ontwikkelde, kalkrijke duingraslanden voor die kenmerkend zijn voor het zeedorpenlandschap, met daarin veel zeldzame plantensoorten.

■ **Natura 2000 gebied Meijendel & Berkelheid**

Meijendel en Berkeide bestaat uit een brede duinstrook met een gevarieerd en uitgestrekt, kalkrijk duinlandschap, dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. Het zuidelijke deelgebied Meijendel is een relatief laag gelegen gebied met grote 'uitgestoven duinvlakten', dat in het zuidelijk deel minder reliëfrijk is. In het noordelijke deelgebied Berkeide liep het zand vast in de oorspronkelijk natte stroombedding van de oude Rijn. Het is gevormd door overstuiving van oude duinen, waardoor het een relatief hooggelegen duinmassief is. Hier is de kweldruk op de lage delen groter dan in Meijendel. Het landschap heeft een kenmerkende opbouw van evenwijdige duinenrijen met opeenvolgende hoge paraboolduinen en moerassige laagten met struweel, waarin grote valleien liggen zoals Kijfhoek, Bierlap en de vallei Meijendel. Dit zijn duinakkers die nu vooral uit bos bestaan; het gebied kent een aantal goed ontwikkelde bostypen. Plaatselijk, zoals in de Libellenvallei, komen soortenrijke duinvalleibegroeiingen voor. Na grootschalig herstel van een aantal valleien bij de Wassenaarse Slag breiden deze begroeiingen zich uit. In Berkeide is, met name in de buurt van Katwijk, een groot areaal goed ontwikkeld kalkrijk duingrasland aanwezig, ontstaan door het eeuwenlange menselijke gebruik van het zogenaamde zeedorpenlandschap.

■ **Nationaal Landschap Groene Hart**

Het Groene Hart is het landschap binnen de ring van steden die samen de Randstad vormen. Het is een groot en gevarieerd gebied met niet alleen gras en water, maar ook oude steden als Gouda, Woerden, Nieuwpoort en Schoonhoven. Ruwweg zijn van noord naar zuid te onderscheiden: het Plassengebied (rond Loosdrecht en Vinkeveen), het Hollands-Utrechts veenweidegebied en de waarden (ten zuiden van de Hollandsche IJssel).

Kernkwaliteiten

Hollands-Utrechts veenweidegebied

- Zeer open landschap
- Strokenverkaveling met water-land
- Veenweidekarakter

De 'waarden'

- Verkavelingspatroon
- Groen door beplante dijken en kades
- Zeer open landschap

De plassengebieden

- Besloten oeverwal met vele buitenplaatsen
- Open veenplassen
- Veenweidekarakter

■ **Ecologische Hoofdstructuur**

Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland.

Ligging Natura 2000 gebieden ten opzichte van het plangebied.

Ligging Nationaal Landschap Groene Hart ten opzichte van het plangebied.

Ligging Ecologische Hoofdstructuur ten opzichte van het plangebied.

Ligging weidevogelgebied volgens de provincie Zuid-Holland ten opzichte van het plangebied.

Waarnemingen

Op 14 december 2011 is het plangebied bezocht door een ecooloog. Ter plaatse is gezocht naar sporen van beschermde soorten en naar andere aanwijzingen voor het potentieel voorkomen van dergelijke soorten. Naast deze waarnemingen is een goed overzicht verkregen in de ecologische opbouw van het gebied.

■ Vegetatie

Het plangebied beschikt over een afwisselende vegetatie. De graslanden – welke onderdeel uitmaken van het plangebied – hebben een matig voedselrijk karakter. De vegetatie is te beschouwen als een begroeiing uit de associatie kamgraslanden (*Lolio-Cynosuretum*). Ze vormen een biotoop voor onder andere hazen, muizen en mollen. De graslanden worden van elkaar gescheiden door sloten; waarschijnlijk behoort de watervegetatie tot de associatie van stijve waterranonkel (*Ranunculetum circinati*). Op sommige delen langs de waterkant zijn rietkragen aanwezig. Enkele houtsingels zijn aangeplant. Rondom de bestaande bebouwing is een klein bosje aanwezig. Soorten als zomereik (*Quercus robur*), zachte berk (*Betula pubescens*) en witte paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*) zijn waargenomen. Het bosje in de richting van de Leidsevaart is een elzenbroekbosje (*Alnion glutinosae*) met een ogenschijnlijk matig ontwikkelde kruidlaag. In het elzenbroekbosje kunnen bijzondere of beschermde planten voorkomen, elders op het terrein is de kans op beschermde planten vrijwel uit te sluiten.

■ Zoogdieren

De graslanden op het plangebied kunnen een belangrijk biotoop vormen voor soorten als de veldmuis (*Microtus arvalis*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), dwergmuis (*Micromys minutus*) en bosspitsmuis (*Sorex araneus*). Met name de rietkragen en houtwallen bieden voldoende schuilmogelijkheden. De haas (*Lepus europaeus*) is tijdens het ecologisch onderzoek waargenomen.

De te slopen bebouwing is tijdens het ecologisch onderzoek nauwkeurig onderzocht op potentieel geschikte in- en uitvliegopeningen voor vleermuizen. Geconcludeerd is dat de te slopen bebouwing in- en uitvliegmogelijkheden biedt voor vleermuizen, waarbij laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) de meest waarschijnlijke soorten zijn. Omdat alle vleermuizen beschermd zijn, is een afdoend vleermuizenonderzoek noodzakelijk. Bij een onderzoek naar de effecten op beschermde soorten moet ook gelet worden op de effecten door een veranderde omgeving. Daarom zijn eveneens

naar potentieel geschikte invliegopeningen in het naastgelegen melkveebedrijf gezocht. Deze zijn tijdens het ecologisch onderzoek niet gevonden.

Vleermuizen zijn in twee groepen te verdelen: soorten die in bomen een verblijfplaats hebben en soorten die in gebouwen een verblijfplaats hebben.

Gezien dit gegeven zijn ook de bomen op het plangebied nauwkeurig onderzocht op holen en spleten. Geconcludeerd is dat enkele bomen op grote hoogte holen en spleten bevatten, wat betekend dat rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*) zijn te verwachten. Hier is eveneens een afdoend onderzoek noodzakelijk.

■ Vogels

Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor vogels met een vaste verblijfplaats in de te slopen bebouwing. Gezocht is naar potentieel geschikte nestplekken voor onder andere de huismus (*Passer domesticus*), steenuil (*Athene noctua*) en kerkuil (*Tyto alba*). In de bomen rondom de te slopen bebouwing, kunnen tijdens de broedperiode vogels – anders dan de huismus, steenuil en kerkuil - broeden. Op het plangebied – met name langs de sloten en in de rietkragen – kunnen verschillende watervogels, wilde eend (*Anas platyrhynchos*), waterhoen (*Gallinula chloropus*), meerkoet (*Fulica atra*) en kleine karekiet (*Acrocephalus scirpaceus*) broeden. De waterhoen, wilde eend en knobbeltzwaan (*Cygnus olor*) zijn tijdens het ecologisch onderzoek op de graslanden c.q. in de sloten waargenomen. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor aanwezigheid van de buizerd (*Buteo buteo*) die ook als een soort met een vaste verblijfplaats wordt beschouwd en haar nest in kleine bosjes kan hebben.

■ Herpetofauna & Vissen

Delen van het plangebied zijn geschikt als zomer- en winterbiotoop voor de rugstreeppad (*Epidalea calamita*). De rugstreeppad staat op de Rode Lijst geclassificeerd als gevoelig. Hij is streng beschermd middels de Europese Habitrichtlijn (bijlage 4) en de Conventie van Bern (bijlage 2). De soort is in tabel 3 van de Flora- en Faunawet opgenomen.

De rugstreeppad is een pionier soort van open, droge en warme terreinen. Het dier is warmteminnend en komt vooral voor in biotopen waar de bodem snel opwarmt en waarin ze kunnen graven. De soort graaft zich overdag in waarbij hij de voorkeur geeft aan losgrondige, meestal zandige bodems. Als er geen zand aanwezig is gebruiken de dieren zoogdierholletjes of gaten in de grond (klei). Tijdens de winterperiode – oktober tot eind maart – verblijven rugstreeppadden voornamelijk ondergronds. Ook kan de soort onder stenen- of houtstappels, onder restanten van gebouwen of in holletjes van kleine zoogdieren overwinteren. Een afdoend onderzoek naar het voorkomen van de rugstreeppad op het plangebied is noodzakelijk.

Andere beschermde amfibieën worden niet verwacht binnen het plangebied. In theorie kan de heikikker (*Rana arvalis*) worden verwacht op de restanten veengrond. Echter het gebied ligt erg geïsoleerd ten opzichte van de huidige verspreiding van de soort, waardoor de kans op aantreffen erg klein is. De kans op aanwezigheid van reptielen kan worden uitgesloten.

■ **Vissen**

Het water in de brede sloot langs het perceel is vrij voedselrijk met relatief weinig waterplanten. Deze sloot wordt rechtstreek beïnvloed door de naastliggende bollengronden. De zijsloten hebben veeleer het karakter van de oorspronkelijke veensloten behouden. Hier wordt wel een goed ontwikkelde watervegetatie verwacht. Met de verwachting van een goede watervegetatie neemt de kans op beschermde vissen in de sloot toe. Een beschermde soort als de bittervoorn (*Rhodeus amarus*) kan niet op voorhand worden uitgesloten

■ **Overige soorten**

Het habitat is niet geschikt voor overige soorten omdat deze soorten een specifiek leefgebied hebben.

Grasland behorende bij het plangebied.

Rietkragen.

Roodborstje (*Erithacus rubecula*) in het bosje nabij de te slopen bebouwing.

Bosje nabij de te slopen bebouwing.

één van de aanwezige sloten op het plangebied.

Analyse

Uit de inventarisatie blijkt dat de te slopen bebouwing ruime in- en uitvlieg-mogelijkheden biedt voor vleermuizen. Een afdoend onderzoek is gezien dit gegeven noodzakelijk. Ook in verschillende bomen kunnen vleermuizen niet worden uitgesloten. Daarnaast kunnen de bosjes en de houtsingel als vaste vliegroute functioneren.

Voor het inventariseren van vleermuizen zijn drie veldonderzoeken noodzakelijk. Deze inventarisaties moeten met een tussentijd van minimaal drie weken worden uitgevoerd. De inventarisatie periode voor vleermuizen is mei - half juli. In voorkomende gevallen is het eveneens noodzakelijk om de paarterritoria en de vaste vliegroute te bepalen. Voor het inventariseren van vleermuizen wordt gewerkt met een Batdetector. De ultrasone geluiden van vleermuizen worden omgezet naar een hoorbaar signaal waarmee de vleermuizen zijn te determineren. Vleermuizen verhuizen regelmatig, daarom is het van belang om verschillende inventarisatie ronden uit te voeren.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor vogels met een vaste verblijfplaats in de te slopen bebouwing. Wel kunnen tijdens de broedperiode vogels in de bomen rondom de bebouwing broeden. Gezien de ongunstige periode van het ecologisch onderzoek wordt als voorzorgsmaatregel geadviseerd om gelijktijdig met het vleermuizenonderzoek een oriënterend vogelonderzoek uit te voeren, zodat vaste verblijfplaatsen van vogels met meer zekerheid kunnen worden uitgesloten.

Delen van het plangebied zijn geschikt als zomer- en winter biotoop voor de rugstreeppad. De rugstreeppad staat op de Rode Lijst geclassificeerd als gevoelig en is beschermd via de Habitatrichtlijn. Een afdoend onderzoek naar het voorkomen van de rugstreeppad op het plangebied is noodzakelijk. Dit onderzoek zou gelijktijdig met het vogel- en vleermuizenonderzoek uitgevoerd kunnen worden.

Als er plannen zijn om ook de slootpatronen of de oevers binnen het plan te veranderen is het verstandig om een aanvullend onderzoek naar vissen op te nemen. Het bemonsteren van de zijsloten wordt bij voorkeur met een combinatie van technieken uitgevoerd; namelijk het nemen steekproeven met een schepnet en delen met en elektrovis-apparaat bemonsteren.

Conclusie en advies

Voor een deel van de polder Noordwijkerhoutse Geest/Zwetterpolder juist ten zuiden van Noordwijkerhout wordt een ontwikkeling voorbereid voor een nieuw landgoed. In het kader van de Flora- en Faunawet is een oriënterend onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten op het plangebied.

Uit het onderzoek is gebleken dat de te slopen bebouwing ruime in- en uitvlieg-mogelijkheden biedt voor vleermuizen. Ook in de bomen kunnen vleermuizen niet worden uitgesloten. Een afdoend onderzoek is gezien dit gegeven noodzakelijk.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor vogels met een vaste verblijfplaats in de te slopen bebouwing. Wel kunnen tijdens de broedperiode vogels in de bomen rondom de bebouwing broeden. Gezien de ongunstige periode van het ecologisch onderzoek wordt als voorzorgsmaatregel geadviseerd om gelijktijdig met het vleermuizenonderzoek een vogelonderzoek uit te voeren.

Delen van het plangebied zijn geschikt als zomer- en winter biotoop voor de rugstreeppad. Een afdoend onderzoek naar het voorkomen van de rugstreeppad op het plangebied is noodzakelijk. Dit onderzoek zou tevens gelijktijdig met het vogel- en vleermuizenonderzoek uitgevoerd kunnen worden.

Beschermde Flora is tijdens het ecologisch onderzoek niet aangetroffen en hooguit in het elzenbroekbos te verwachten. Er zijn echter geen plannen voor werkzaamheden in of nabij het moerasbosje. Tot slot is er een kans op beschermde vissen in de zijsloten. Als er plannen zijn voor vergraving van de sloten of de slootoevers is het verstandig een onderzoek naar de visfauna uit te laten voeren.

Literatuur

- www.minlnv.nl
- www.ravon.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.zuid-holland.vissenatlas.nl

